EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 23.9.2005
KOM(2005) 450 lõplik

2005/0179 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU SOOVITUS

hariduse ja koolitusega seotud riikidevahelise liikuvuse kohta ühenduse piires: Liikuvust käsitlev Euroopa kvaliteediharta

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1) ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku alus ja eesmärgid

Liikuvus on Euroopa Liidu haridus- ja koolituspoliitika üks olulisemaid eesmärke, mis on sätestatud asutamislepingu artiklites 149 ja 150. Liikuvus aitab arendada Euroopa kodakondsust ja Euroopa-alast teadlikkust, aidates paremini mõista keelelist ja kultuurilist mitmekesisust, kuid liikuvus toetab ka Euroopa haridus- ja koolitusruumi loomist vastavalt 2000. aasta märtsis Lissabonis toimunud Euroopa Ülemkogu strateegilistele eesmärkidele.

Liidu haridus- ja koolitusprogrammidega on alguspäevist alates selle eesmärgi saavutamisele kaasa aidatud. Programm Erasmus, mille raames üle 1 000 000 noore inimese on õppinud ülikooliõpingute jooksul osaliselt teises liikmesriigis, on hea näide sümboliks muutunud meetmest – see on üks vähestest EL meetmetest, millest on kuulnud suur hulk kodanikke. Nende programmidega, mis hõlmavad koole, ülikoole, kutseharidust ja -koolitust ning täiskasvanute koolitust,[1] on arendatud tunnet Euroopa kodakondsusest nii osalejate kui ka nende lähedaste (vanemad, perekond, sõbrad, töökaaslased) hulgas.

Käesoleval ettepanekul on järgmised peaeesmärgid:

- kehtestada ühised põhimõtted, mille kasutamine arendaks igat laadi õppimisega seotud organiseeritud liikuvuse tõhusust ja tulemuslikkust;

- anda lähtekoht kõigile sidusrühmadele integreeritud elukestva õppe programmi raames, mille komisjon on kavandanud aastateks 2007–2013.

Käesoleva ettepaneku vastuvõtmise korral oodatakse mitmeid positiivseid tulemusi:

o Õppimisega seotud liikuvuse edasine soodustamine. See on oluline isikliku arengu seisukohast, kuid võimaldab liidu kodanikel kasutada ka üht oma põhiõigust – õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

o Liikuvus rikastab õppimiskogemust ning soodustab teadmiste edasiandmist, tõstes sellega Euroopa haridus- ja koolitussüsteemi üldist kvaliteeditaset. See aitab Euroopat tema püüdluses saada kõige innovatiivsemaks ja konkurentsivõimelisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks maailmas.

o Positiivset mõju loodetakse näha ka tööturul, Euroopa tasandi teadussuutlikkuses ja (nagu eespool nimetatud) uutes haridus- ja koolitusprogrammides, mille kohta komisjon tegi ettepaneku 2004. aastal.

Käesoleva ettepanekuga ei soovita kehtestada siduvat Euroopa õiguslikku raamistikku. Isegi kui asutamislepingus seda lubataks (aga seda ei lubata), oleks see täiesti ebakohane. Siiski võivad liikmesriigid leida siit ideid soovituse rakendamiseks

[1] Programm Socrates hõlmab koole (Comenius), kõrgharidust (Erasmus) ja täiskasvanute koolitust (Grundtvig), programm Leonardo da Vinci kutseharidust ja -koolitust.

asjakohasel viisil. Soovitus on olemuslikult mõeldud lähtekohana, mille alusel saab soodustada liikuvuse läbipaistvust ja kooskõlastatust ning tekitada vastastikuse mõistmise õhkkond.

- **Üldine taust**

EL institutsioonid on viimase viie aasta jooksul vastu võtnud mitmeid liikuvusega seotud õigusakte. Kõige olulisemad on neist järgmised.

Pärast haridusministrite mitteametlikku kohtumist Pariisis 2000. aasta septembris kinnitati Euroopa Ülemkogu Nice'i istungil 2000. aasta detsembris liikuvuse tegevuskava. See sisaldab liikuvusega seotud meetmete paketti: liikuvuse propageerimist, rahastamist liikuvuse tüüpe ning lõpetuseks võimalusi, kuidas liikuvusperioodi paremini ära kasutada ning tagada omandatud kogemuste tunnustamine.

2001. aasta juulis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu soovituse 2001/613/EÜ õpilaste, koolitust saavate isikute, vabatahtlike, õpetajate ja koolitajate liikuvuse kohta ühenduse piires.[2] Soovitusega loodi raamistik, mille abil edendada poliitilist koostööd haridus- ja koolitusalase liikuvuse tõhustamiseks. Soovituse eesmärk oli kõrvaldada takistused liikuvuselt, tagada parem ettevalmistus ja tõhusam vastuvõtt saabumisel; samuti käsitleti soovituses välismaal saadud kogemuste tunnustamist.

Soovituses kutsuti komisjoni üles moodustama liikmesriikide ekspertidest töörühm, mis koordineeriks soovituse rakendamist. Käesolev soovitus põhineb just selle töörühma tööl, mis kajastus viimati töörühma kahe aasta aruandes aastal 2004.

2002. aasta veebruaris võttis komisjon vastu oskuste ja liikuvuse tegevuskava,[3] mille eesmärk on edendada töötajate vaba liikumise põhimõtet, rõhutada liikuvuse tähtsust EL tööhõivestrateegias ja avada Euroopa tööturud nii, et 2005. aastaks oleks kõigil sinna vaba juurdepääs.

Lisaks sellele korraldab komisjon 2006. aastal Euroopa töötajate liikuvuse aasta, et tõsta teadlikkust mõnede selle valdkonna õiguslike küsimuste kohta, nagu pensioniõiguste ülekantavus, liikuvuse positiivne mõju karjäärile ning olemasolevad liikuvust toetavad ühenduse vahendid.

Lisaks võttis komisjon 2001. aastal vastu teatise „Liikuvuse strateegia Euroopa teadusruumis"[4], mida toetas nõukogu,[5] ning selles määratletakse nii ühenduse kui liikmesriigi tasandil konkreetsed meetmed, mille abil saab rakendada liikuvust karjääritegemise vahendina ja Euroopa teadusruumi loojana, samuti eeldusena teadussuutlikkuse ja ressursside suurendamisel.

Liikuvuse teemasid on käsitletud tööprogrammis „Haridus ja koolitus 2010", mis on Lissaboni strateegia haridust ja koolitust käsitlev osa. Liikmesriigid ja komisjon teevad selle programmi raames koostööd poliitikavaldkondades, mis on seotud hariduse ja

---

2 EÜT L 215, 9.8.2001, lk 30.
3 KOM(2002) 72 (lõplik).
4 KOM(2001) 331 lõplik, 20.6.2001
5 Nõukogu resolutsioon 10.12.2001, EÜT C 367, 21.12.2001

koolitusega. Liikuvust on eraldi nimetatud selle programmi üheks eesmärgiks (programm võeti vastu 2002. aasta märtsis Barcelona Euroopa Ülemkogul). 2004. aasta veebruaris esitasid nõukogu ja komisjon Euroopa Ülemkogule esimese ühise vahearuande[6] protsessi kulgemise kohta. Aruandes rõhutatakse vajadust tõsta haridus- ja koolitusalase liikuvuse taset ja kvaliteeti.

Osana tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ järelmeetmetest esitas ekspertgrupp, mis oli kokku kutsutud eespool nimetatud soovituse alusel, ettepaneku liikuvust käsitleva Euroopa kvaliteediharta kohta, mille sisu tutvustati haridusministritele mitteametlikul kohtumisel 12. juulil 2004. aastal Rotterdamis. Holland eesistujariigina võttis arutelud kokku, leides, et põhimõtetes on jõutud konsensuseni ning neid võib kasutada alusena, kui tulevastes haridusprogrammides käsitletakse liikuvuse kvalitatiivseid aspekte.[7]

Kavandatavas soovituses, mis põhineb suuresti eespool nimetatud tööl, esitatakse lihtsas, loetavas vormis eespool kirjeldatud põhimõtted, millele on lisatud materjali muudest valdkondadest, mis on liikuvusega seotud (nagu noored). Terminit „harta“ kasutatakse selleks, et rõhutada kavandatavate põhimõtete tähtsust.

Tuleb märkida, et soovitus täiendab selles valdkonnas olemasolevaid dokumente, eelkõige dokumenti „European Charter of Researchers“.[8]

- **Ettepaneku valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Kavandatav soovitus täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuli 2001. aasta soovitust 2001/613/EÜ õpilaste, koolitust saavate isikute, vabatahtlike, õpetajate ja koolitajate liikuvuse kohta ühenduse piires.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega**

Ettepanek on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega.

2) KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

- **Konsulteerimine huvitatud isikutega**

Konsultatsioonimeetodid, peamised sihtvaldkonnad ja vastajate üldiseloomustus

1. osas kirjeldati teksti ettevalmistamist ja 2001. aasta soovituse põhjal liikmesriikide ekspertidest moodustatud töörühma rolli. Rühma liikmed, kes esindavad liikmesriike, on oma ala asjatundjad ning seetõttu ei peetud välise ekspertiisi kasutamist vajalikuks.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Vaata soovituse 2001/613/EÜ järelmeetmete esimest aruannet.

---

6 KOM(2003)685 lõplik, nõukogu 6905/04 EDUC 43.
7 http://eu2004.minocw.nl/docs/nl/presidency_conclusions_rotterdam.pdf
8 ELT L 75, 22.3.2005.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertiisi korraldamine ei olnud vajalik.

- **Mõju hindamine**

Vajadusest ettepaneku järele, selle reguleerimisalast ja võimalikust majanduslikust ja sotsiaalsest mõjust on räägitud ja need heaks kiidetud liikmesriikide töörühmas ning haridusministrite mitteametlikul kohtumisel 11.–13. juulil 2004 Rotterdamis. Muud mõju analüüsi ei peetud vajalikuks.

3) ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Kavandatud meetmete kokkuvõte**

Soovitus koosneb kümnest juhtnöörist, mis on põhiliselt suunatud liikuvuse eest vastutavatele saatvatele ja vastuvõtvatele organisatsioonidele. Juhtnöörid võib kokku võtta järgmiselt:

A. Enne lahkumist:

Tagada osalejatele juurdepääs usaldusväärsetele juhistele ja teabele liikuvuse võimaluste ja tingimuste kohta; koostada õppeplaan, mis moodustab liikuvuse raamistiku; tagada osalejale eelnev ettevalmistus, eelkõige keeleõppe valdkonnas, ning tagada, et liikuvuskogemus aitaks kaasa isiklikule ja ametialasele arengule.

B. Vastuvõtvas riigis olemise ajal:

Pakkuda osalejatele keelelist ja praktilist tuge, kaasa arvatud teavet ja/või abi reisimise, kindlustuse, elukohanõuete, sotsiaalkindlustuse, sotsiaalteenuste, maksuküsimuste, majutuse jne valdkonnas; määrata juhendaja (mentor), kes toetaks ja nõustaks osalejat, et lõimumine õnnestuks.

C. Liikuvusperioodi järel:

Tagada saadud tunnistuste ja diplomite ning läbitud õppe/koolitusperioodide tunnustamine; aidata osalejail naasta oma elu-, haridus- ja töökeskkonda, eriti pärast pikka liikuvusperioodi; hinnata liikuvuse tulemusi ning nõustada naasnud osalejaid, kuidas välismaal saadud oskusi parimal moel ära kasutada.

D. Üldiselt:

Selgitada, kes vastutab soovituse erinevate osade elluviimise eest.

Hartat võib pidada „universaalseks“, sest see hõlmab haridusvaldkonna liikuvuse kõiki võimalikke tüüpe: ametlikku ja mitteametlikku õppimist, lühikesi ja pikki ajavahemikke, koole, ülikoole ja töö kõrvalt õppimist, noori ja täiskasvanud õppijaid jne. Seetõttu on ettepaneku tekst paratamatult üldine, sest nii lühikeses tekstis ei saa käsitleda kõiki võimalikke olukordi. Ettepaneku põhimõtteid tuleb kohandada vastavalt

olukorrale ning mõnel juhul võivad osad punktid olla paremini või halvemini kohaldatavad. Hartas esitatud põhimõtted moodustavad Euroopa tasandi aluse, mida tuleb kohandada vastavalt konkreetsetele asjaoludele.

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on asutamislepingu artikli 149 lõige 4 ja artikli 150 lõige 4. Esimesena nimetatud artikkel käsitleb haridust, teine kutseõpet. Mõlemad artiklid võimaldavad nõukogul ja Euroopa Parlamendil kaasotsutamismenetluse korras võtta vastu soovitusi, et saavutada eesmärke, millest üks on toetada liikuvust (artikli 149 lõike 2 teine taane, artikli 150 lõike 2 kolmas taane).

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse juhul, kui ettepanek ei kuulu ühenduse ainupädevusse.

Liikmesriigid ei saa ettepaneku eesmärke täielikult täita järgmisel põhjusel:

Liikuvuse riikidevahelisse olemuse tõttu on raske teemat lahendada ühe liikmesriigi tasandil.

Ühenduse meetmega saavutatakse ettepaneku eesmärgid paremini järgmistel põhjustel:

Liikmesriigid ei saa ettepaneku eesmärke nii hästi täita kui liit. Liikuvuse riikidevahelisse olemuse tõttu on raske küsimust lahendada ühe liikmesriigi tasandil.

Mittesiduva ühenduse vahendi kasutamine on hea võimalus vastu võtta heakskiidetud Euroopa lähtekoht, et toetada organisatsioone kõikides liikmesriikides.

Tekstis käsitletakse vaid neid elemente, mille vastuvõtmine on kasulik Euroopa tasandil; näiteks rahastamisallikate täiendamine ja päritolu ning praktilised organisatsioonilised küsimused jäetakse liikmesriikide ja liikuvusorganisatsioonide pädevusse.

Seetõttu on ettepanek subsidiaarsuspõhimõttega kooskõlas.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmistel põhjustel.

Käesolev ettepanek kehtib üksnes selles ulatuses, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

Ettepanekuga ei kaasne finants- ega halduskoormust ega -kulusid.

Tuleb märkida, et liikmesriigid on oma esindajate kaudu 2001. aasta soovituse põhjal moodustatud ekspertrühmas töös osalenud ja ettepanekut toetanud.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt: soovitus.

Muud õigusaktid ei oleks asjakohased järgmis(t)el põhjus(t)el:

Käesolev ettepanek on jätk esimesele seda küsimust käsitlevale soovitusele (2001/613/EÜ) ning ühendus valis toona sellise õigusakti vormi. Vaata ka artikli 149 lõige 4.

4) MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

5) LISATEAVE

- **Euroopa Majanduspiirkond**

Kavandatud õigusakt käsitleb EMPga seotud küsimust, mistõttu tuleks seda laiendada EMPle.

2005/0179 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU SOOVITUS

hariduse ja koolitusega seotud riikidevahelise liikuvuse kohta ühenduse piires: Liikuvust käsitlev Euroopa kvaliteediharta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 149 lõiget 4 ja artikli 150 lõiget 4,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut([9]),

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust([10]),

võttes arvesse regioonide komitee arvamust([11]),

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud([12]) korras

ning arvestades järgmist:

(1) Haridus- ja koolitusalane liikuvus on isikute liikumisvabaduse lahutamatu osa (asutamislepingus kaitstav põhivabadus) ning üks Euroopa Liidu meetmete põhiline eesmärk hariduse ja kutseõppe valdkonnas; see on oluline vahend Euroopa haridus- ja koolitusruumi loomiseks ning Euroopa-alase teadlikkuse tõstmiseks.

(2) Liikuvuse ja vahetuste tõhustamine Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonnas on üks eesmärk tööprogrammis, millega soovitakse Euroopa muuta 2010. aastaks kõige innovatiivsemaks ja konkurentsivõimelisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks.[13] Eesmärgi saavutamisele aitab kaasa 2006. aastal korraldatav Euroopa töötajate liikuvuse aasta.

---

9 ELT C , , lk .
10 ELT C , , lk .
11 ELT C , , lk .
12 ELT C , , lk .
13 Lissaboni strateegia, eesistujariigi järeldused http://www.kbn.gov.pl/is2000/pdf/word5.PDF

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu esimene soovitus[14] võeti vastu 2001. aastal, et hõlbustada liikuvust soodustavaid ühenduse meetmeid.

(4) Eespool nimetatud soovituse punkti III. a kohaselt moodustatud ekspertrühma töös ja esimeses järelmeetmete aruandes tuuakse esile nii liikmesriikide kui ka Euroopa tasandil saavutatud edusammud hariduse ja koolitusega seotud liikuvuse osas, kuid rõhutatakse ka vajadust keskenduda mitte ainult liikuvuse suurendamisele, vaid selle kvaliteedi parandamisele.

(5) Eesmärgi saab saavutada, võttes soovituse kujul vastu liikuvust käsitleva kvaliteediharta, kus sätestatakse valdkonna põhimõtted, mille rakendamine on vabatahtlik.

(6) Harta sisaldab haridusalase liikuvuse aluseks olevaid põhimõtteid ning moodustab sellega raamistiku, mille abil saab lisada koolitusalaseid vahetusi, arendada õppeperioodide tunnustamist ning tekitada vastastikust usaldust liikuvusega seotud ametiasutuste, organisatsioonide ja sidusrühmade vahel.

(7) Liikuvusest saadav kasu sõltub praktilistest asjadest: ettevalmistusest, toetusest ja tunnustamisest. Liikuvusega seotud inimesed ja organisatsioonid saavad oluliselt liikuvuse väärtust tõsta hoolika planeerimise ja asjakohase hindamise abil.

(8) Oleks soovitav, et need põhimõtted ei hõlmaks mitte ainult liikuvusperioodi, vaid ka sellele eelnevat ja järgnevat ajavahemikku.

(9) Õppeplaan tuleks koostada eelnevalt. Samuti on vajalik osalejate üldine ettevalmistus.

(10) Välismaal viibitud perioodi puhul saab liikuvuse kvaliteeti parandada sellega, et osalejale määratakse juhendaja. Üksikasjalik ja selge kirjeldus vastuvõtvas riigis sooritatud kursuste ja/või koolituse ning selle pikkuse kohta aitab tagada, et neid pärast naasmist tunnustatakse.

(11) Kõik rahastamisega seotud küsimused, eriti see, milline rahaline toetus on võimalik ning kes katab kulud, tuleks lahendada enne lahkumist.

(12) Läbipaistvus ja hea haldustava nõuavad liikuvusprogrammide iga etapi ja meetme eest vastutavate organisatsioonide ja inimeste selget määratlemist.

(13) Liikuvuse üldise kvaliteedi tagamiseks on soovitav rakendada eespool nimetatud põhimõtteid ja soovitusi igasuguse liikuvuse puhul, mille eesmärk on õppimine või ametialane areng (haridus ja koolitus, ametlik ja mitteametlik õppimine, kaasa arvatud noorte vabatahtlik töö, lühikesed ja pikad liikuvusperioodid, koolis, ülikoolis või töökohal õppimine, noored ja täiskasvanud õppijad jne.)

(14) Liikmesriigid võivad mugandada harta rakendamist vastavalt olukorrale, s.t kohandada seda konkreetse situatsiooni ja programmi tarbeks, teha osad punktid kohustuslikuks ning pidada teisi punkte vabatahtlikeks.

---

[14] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuli 2001. aasta soovitus õpilaste, koolitust saavate isikute, vabatahtlike, õpetajate ja koolitajate liikuvuse kohta ühenduse piires, EÜT L 215, 9.8.2001, lk 30.

(15) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, mis laienevad kõikidele liikmesriikidele, saab paremini saavutada ühenduse tasandil, siis võib ühendus võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt ei ületata käesolevas direktiivis seda, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA, et liikmesriigid võtaksid vastu lisatud liikuvust käsitleva Euroopa kvaliteediharta kui vahendi, mille abil edendada isiklikku ja tööalast arengut.

KUTSUB KÄESOLEVAGA liikmesriike üles lisama alates soovituse vastuvõtmisele järgnevast teisest aastast tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ aruandele üldteabe eespool sätestatud soovituste kohaselt rakendatud meetmete kohta ja hinnangu nendele meetmetele.

KUTSUB KÄESOLEVAGA komisjoni üles:

– jätkama koostööd liikmesriikide ja tööturu osapooltega, et vahetada kasulikku teavet ja kogemusi käesolevas soovituses esitatud meetmete rakendamise kohta;

– pidama käesolevat soovitust ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitust 2001/63/EÜ üheks tervikuks ning seetõttu lisama nõutud kahe aasta kohta käivad aruanded tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ üldaruandesse.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

LISA

1. LIIKUVUST KÄSITLEV EUROOPA KVALITEEDIHARTA

Liikuvus on sidusrühmadele alati huvi pakkunud ning seda huvi on veelgi suurendanud 2000. aastal vastu võetud liikuvuse tegevuskava[15] ja 10. juuli 2001. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus[16]. Soovituse rakendusala oli väga lai, käsitledes suurt hulka tähtsaid liikuvusega seotud küsimusi, ning see oli suunatud kõigile, kes võiksid välismaal õppimisest (ametlikust ja mitteametlikust) kasu saada, kaasa arvatud õpilased, õpetajad, vabatahtlikud ja koolitust saavad inimesed. Teisel soovitusel, millest käesolev harta moodustab lahutamatu osa, on sama rakendusala, kuid see keskendub liikuvuse kvaliteediaspektidele, nagu on soovitanud esimese soovituse[17] järel moodustatud ekspertrühm. See aitab tagada, et osaleja saaks positiivseid kogemusi nii vastuvõtvas riigis kui ka pärast naasmist kodumaal. Hartas esitatakse juhtnöörid, mida rakendatakse noorte või täiskasvanute individuaalse liikuvuse puhul, mis on seotud ametliku või mitteametliku õppimisega ning mis soodustab isiklikku ja tööalast arengut. Harta eesmärk on olla põhiline viitedokument, mille sisu saab kohandada vastavalt liikuvuse kestvusele ja erinevate haridus-, koolitus- ja noorssootegevuste ning osalejate vajaduste tarbeks. Kuigi peamiselt käsitletakse õppimisega seotud liikuvust, võivad need kvaliteedijuhised olla kasulikud ka muude liikuvustüüpide, näiteks tööalase liikuvuse puhul.

1. Juhised ja teave

Potentsiaalsetel liikuvuse kandidaatidel peab olema juurdepääs usaldusväärsetele juhistele ja teabeallikatele, kust saaks infot liikuvuse võimaluste ja osalemise tingimuste kohta.

2. Õppeplaan

Enne hariduse ja koolitusega seotud liikuvuses osalemist peab koostama õppeplaani, mille kiidaksid heaks kõik osapooled, kaasa arvatud saatev ja vastuvõttev organisatsioon ning osalejad. Plaanis peaks olema välja toodud eesmärgid ja loodetud tulemused, samuti viisid, kuidas neid saavutada.

3. Individualiseerimine

Hariduse ja koolitusega seotud liikuvus peaks võimalikult hästi sobima isiklike õppesuundade, osaleja oskuste ja motivatsiooniga ning liikuvus peaks olema planeeritud neid arendama või täiendama.

---

15 Nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate 14. detsembri 2000. aasta resolutsioon liikuvuse tegevuskava kohta, EÜT C 371, 23.12.2000.

16 EÜT L 215, 8.8.2001, lk 30.

17 KOM(2004) 21.

4. Üldine ettevalmistus

Osalejate eelnev ettevalmistus on äärmiselt oluline ning see peaks vastama konkreetsetele vajadustele. Ettevalmistus peaks vastavalt vajadusele sisaldama keelelisi, pedagoogilisi, praktilisi, halduslikke, õiguslikke, isiklikke, kultuurilisi ja rahalisi aspekte.

5. Keelelised aspektid

Keelteoskus on tõhusaks õppimiseks ülimalt oluline. Osalejad ning saatvad ja vastuvõtvad institutsioonid peaksid pöörama keelelisele ettevalmistusele erilist tähelepanu. Liikuvuse korraldamine peaks sisaldama järgmist:

- enne lahkumist keeloskuse hindamine ja võimalus läbida kursusi vastuvõtva riigi keeles ja õpetuskeeles, kui see on erinev;
- vastuvõtvas riigis keeleline tugi ja nõustamine.

6. Logistiline tugi

Osalejatele tuleks pakkuda adekvaatset logistilist tuge. See võib sisaldada teavet ja abi reisi korraldamise, kindlustuse, elamis- ja töölubade, sotsiaalkindlustuse, majutuse ning muude praktiliste aspektide kohta, kaasa arvatud teises riigis viibimisega seotud turvalisuse küsimused.

7. Juhendamine

Vastuvõttev organisatsioon (haridusasutus, noorteorganisatsioon, äriühing jne) peaks määrama juhendaja (mentori), kes vastutaks osaleja abistamise eest, et tagada tema lõimumine vastuvõtvasse keskkonda, ning tegutseks kontaktisikuna, kui osaleja vajab edasist abi.

8. Tunnustamine

Kui õppeperiood välismaal on ametliku õppe- või koolitusprogrammi lahutamatu osa, siis peaks see olema kirjas ka õppeplaanis ning osalejatele tuleks pakkuda abi, et tagada õppeperioodi tunnustamine ja sertifitseerimine. Tunnustamise viis peaks olema sätestatud õppeplaanis. Muud tüüpi liikuvuse, eriti mitteametliku hariduse ja koolituse puhul tuleks väljastada sertifikaat, et osaleja saaks oma aktiivset osalemist ja õppetulemusi usaldusväärsel moel tõendada.

9. Taaslõimumine ja hindamine

Kui osaleja naaseb kodumaale, tuleks talle anda nõu, kuidas välisriigis viibimise ajal omandatud teadmisi ja oskusi paremini ära kasutada. Pika kestvusega liikuvusperioodilt naasvatele inimestele tuleks tagada asjakohane abi taaslõimumiseks elu-, haridus- või töökeskkonda. Osaleja peaks koos vastutava organisatsiooniga hindama saadud kogemusi, et teha kindlaks, kas õppeplaani eesmärgid täideti.

10. Kohustused ja vastutusalad

Kvaliteedikriteeriumidest lähtuvad vastutusalad peavad olema selgelt määratletud ning nendest tuleb teavitada kõiki osapooli, kaasa arvatud osalejaid. Selleks, et vastutusalad oleks kõigile osapooltele selged, tuleks need kirjalikult kinnitada.